

Quixots

L'any 1605 Miguel de Cervantes inaugurava (amb el permís de Rabelais i de Joanot Martorell) la novel·la moderna amb la publicació de la primera part de *El ingenioso hidalgo don Quijote de la Mancha*. Havia creat un personatge tan literàriament humà que aviat es va convertir en una referència que anava molt més enllà de la paròdia. Alonso Quijano era un pobre diable a qui “del mucho leer y del poco dormir se le secó el cerebro de manera que vino a perder el juicio” i, a imatge dels protagonistes dels llibres de cavalleries, es dedicava a “los agravios que pensaba deshacer, tuertos que enderezar, sinrazones que emmendar, y abusos que mejorar, y deudas que satisfacer”, afirmant que “es mi oficio y ejercicio andar por el mundo enderezando tuertos y desfaciendo agravios”. Segur que el Quixot va servir de referent a Gustave Flaubert quan, el 1856, va fer una cosa semblant amb *Madame Bovary*, la història d'una dona que vol viure com les heroïnes de les novel·les romàntiques, que intenta descobrir “què significaven exactament, a la vida, les paraules *felicitat*, *passió* i *embriaguesa*, que tan boniques li havien semblat als llibres”, que intenta viure com “l'enamorada de totes les novel·les, l'heroïna de tots els drames, la incerta ella de tots els llibres de versos”. Tant el per-

sonatge de Cervantes com el de Flaubert, després de passar per un seguit de situacions entre còmiques i dramàtiques, són condemnats a la incomprensió i la tragèdia. El món no està preparat per acollir-los, perquè s'assemblen massa a com, en realitat i en el fons, tots plegats voldríem ser.

Des del segle XVII, la literatura està farcida de personatges quixotescos, des de *L'idiota* de Dostoievski, fins a *El salvatge dels Pirineus* de Pep Coll. És a dir, personatges que, influïts per la ficció, actuen d'una forma excèntrica, sovint per defensar causes altruistes que consideren justes. Aquesta mena d'antiherois ha proliferat fins a l'esgotament amb l'arribada de la postmodernitat, que es desmarca dels paradigmes tancats i reivindica l'individu eclèctic, que renega de qualsevol cànon, que lluita contra el món. Avui, però, en què la lectura és una activitat residual i desprestigiada, els Alonso Quijano i Emma Bovary de torn no són als llibres ni busquen viure literàriament. Són als còmics, a les sèries, a les pel·lícules i en el món real. Avui, en certa manera, tots volem ser quixots postmoderns, tots ens creiem subjectes lliures, excèntrics, sotmesos únicament a les lleis de l'atzar i a la pròpia voluntat. Potser caldrà esperar l'aparició d'un nou i autèntic *Quixot* (que no m'imagino tant com un personatge literari, sinó més aviat com a protagonista d'una sèrie de Netflix o HBO) perquè ens posi davant d'un mirall i ens faci obrir els ulls.

